

Learn Informatics Məntiq IQM Faiz Məsələlərinin Həlli

2. Faiz məsələsi

1) Dövlət 1000 manat pulu dər
İkinci 60%-lə banka qayır

$$1000 + \frac{1000 \cdot 60}{100} = 1600$$

1600 ümumi (1 il)

Dövlət 1000 manat aldığı
üçür 600 manat gəlir var.
1 il ərzində 600 manat qazı-
nırsa, 5 il ərzində 3000 ma-
nat qazanar.

1 il — 600 AZN

5 il — x AZN

$$1 \cdot x = 5 \cdot 600$$

$$x = 3000$$

5 il ərzində 3000 AZN əldə
edər

Cavab: E

2) Səhiyyə məhsuldan gəlir və.
məsələnin əslində əsas

$$\frac{1}{3}x \cdot 1,25 + \frac{1}{3}x \cdot 1,20 + \left(x - \frac{1}{3}x - \frac{1}{3}x\right) \cdot 0,5 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{1,25x}{3} + 0,6x + \frac{1}{6}x \cdot 0,5 \Rightarrow \frac{6,6x}{6} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 1,1x$$

$$1,1 \cdot 100\% = 110$$

İkinci məhsul 100%-dir

Sonrakı məhsul 110%-dir.

Deməli 10% gəlir əldə edilir

Cavab: B

3) Banka dövlət 200 manat pul
qayır. İkinci 30%-lə banka
qayır bu pulu

1 il əldə nə qədər manat əldə
tapan,

$$200 + \frac{200 \cdot 30}{100} = 260$$

İkinci pul 200 manat

Sonrakı pul 260 manat

Deməli 1 il ərzində 60 ma -

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

nat xeyr ələs edib
4 il ərzində 240 manat dar

1 il — 60 man

4 il — x man

$$1 \cdot x = 4 \cdot 60$$

$$x = 240$$

Onda, ümumi 440 manat pul
dar

İkinci pul 200 man

Qazanc 240 man

Ümumi $200 + 240 = 440$

Cavab: D

4) Futuqun məlun qiyməti 100
manatdır.

$$60\% \text{ xeyir} \quad 100 + \frac{100 \cdot 60}{100\%} = 160 \text{ (x)}$$

$$60\% \text{ zərər} \quad 100 - \frac{100 \cdot 60}{100\%} = 40 \text{ (y)}$$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{x-y}{4} \cdot 100\% = \frac{160-40}{40} \cdot 100\% = 300\%$$

x və y-ə istənilən qiymət ver-
səydir bu cavab alınacaqdır
Cavab: D

5) 1-ci cümləni oxuyaq.
Banka qayulan pul il ərzin-
də 60%-dir, 6 ay ərzində 30%
dar.

12 ay — 60%

6 ay — x%

$$12 \cdot x = 60 \cdot 6$$

$$x = \frac{60 \cdot 6}{12}$$

$$x = 30 \text{ (6 aylıq \%)}$$

30%, 900 manat gəlir gəlir
və bankda əvəzlənən bu gəlir
pul dir.

30% — 900 man

100% — x man

$$x \cdot 30 = 900 \cdot 100$$

$$x = 30 \cdot 100$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$X = 3000$$

Cavab: E

6) Sadə faiz artımının dördüncü rübdən istifadə edək

$$S_n = \left(1 + \frac{p \cdot n}{100\%}\right) \cdot S$$

S kəmiyyəti bərabər zaman müddətlərinin hər birində $p\%$ artarsa, n bəz zaman müddətindən sonra onun ümumi miqdarıdır

$$S_n = 2000$$

$$p = 50\%$$

$$n = 2$$

$$S = ?$$

$$S_n = \left(1 + \frac{p \cdot n}{100\%}\right) \cdot S$$

$$2000 = \left(1 + \frac{50 \cdot 2}{100}\right) \cdot S$$

$$2000 = 2S$$

$$S = 1000$$

Cavab: E

7) Əlverişli gəlir x olsun
3-cü cümləyə əsasən

$$x \cdot \frac{70}{100} \cdot 5 = x \cdot \frac{80}{100} \cdot 4 + 90$$

$$x \cdot \frac{70 \cdot 5}{100} = x \cdot \frac{80 \cdot 4}{100} + 90$$

$$\frac{350}{100}x = \frac{320}{100}x + 90$$

$$3,5x = 3,2x + 90$$

$$0,3x = 90$$

$$x = 300$$

Cavab: D

8) Banka qayulan pul x olsun
 $n \rightarrow$ illərin sayı

Məsələnin şərtinə əsasən

$$x \cdot \frac{80}{100} \cdot n = 8x$$

$$0,8xn = 8x$$

$$0,8n = 8$$

$$n = 10$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Cavab C

9) Məsələnin şərtlərinə əsasən
tənasiyə quraq

$$12 \text{ ay} \text{ --- } 60\%$$

$$4 \text{ ay} \text{ --- } x\%$$

$$12 \cdot x = 60 \cdot 4$$

$$12x = 240$$

$$x = 20$$

Cavab C

10) Məsələnin şərtlərinə əsasən sadə
faizlə hesablayaq

$$S_n = S \cdot \left(1 + \frac{P}{100}\right)$$

$$2A - 800 = A \cdot \left(1 + 2 \cdot \frac{10}{100}\right)$$

$$2A - 800 = A \cdot 1,2$$

$$2A - 800 = 1,2A$$

$$0,8A = 800$$

$$A = 1000$$

* Məbləğ 2000-lər A manat,
gəlir isə A-800 manat olarsa,

dəyəri 2 il $A + A - 800 \Rightarrow 2A - 800$
olacaq

Cavab D

11) Eminin banka qoyduğu pul x
olsun

Məsələnin şərtlərinə əsasən

$$x + x \cdot \frac{40}{100} = 700$$

$$x + 0,4x = 700$$

$$1,4x = 700$$

$$x = 500$$

Cavab B

12) İl ərzində banka qoyulan pul
20% olarsa, 6 ay ərzində 10%
olur.

$$12 \text{ ay} \text{ --- } 20\%$$

$$6 \text{ ay} \text{ --- } x\%$$

$$12 \cdot x = 6 \cdot 20$$

$$12x = 120$$

$$x = 10$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Sənə ilik gəliri 20%-lə
banka qayulan bir miqdar pul
6 ay sonra birləşib 1100 ma-
nat olmusdur.

$$y + y \cdot \frac{20}{100} = 1100$$

$$y + 0,2y = 1100$$

$$1,2y = 1100$$

$$y = 1000$$

Cavab: C

13) 1-ci üsul

x%-i y dan ədəd hansıdır?

$$\frac{y \cdot 100}{x}$$

Onda,

$$\frac{0,08 \cdot 100}{4} = 2$$

2-ci üsul

Tənasüblə:

$$4\% \text{ — } 0,08$$

$$100\% \text{ — } x$$

$$100 \cdot 0,08 = x \cdot 4$$

$$8 = 4x$$

$$x = 2$$

3-cü üsul

$$x \cdot \frac{4}{100} = 0,08$$

$$x \cdot 0,04 = 0,08$$

$$x = 2$$

Cavab: B

14) 1-ci üsul

20%-i 60 dan ədədi tapmaq

$$\frac{60 \cdot 100}{20} = 300$$

300 - ün 70%-i nəqədir?

$$\frac{300 \cdot 70}{100} = 210$$

2-ci üsul (tənasüblə)

20%-i 60 dan ədəd hansıdır

$$20\% \text{ — } 60$$

$$100\% \text{ — } x$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$20 \cdot x = 60 \cdot 100$$

$$x = 300$$

Sonra,

300 - ün 70%-i nəqədir?

$$300 \text{ — } 70\%$$

$$x \text{ — } 100\%$$

$$300 \cdot 70 = 100 \cdot x$$

$$x = 210$$

3-cü üsul

20-dən x olsun

30%-i 60 dan 20-dən

$$x \cdot \frac{30}{100} = 60$$

$$x \cdot 0,3 = 60$$

$$x = 200$$

300 - ün 70%-i nəqədir?

$$300 \cdot \frac{70}{100} = 210$$

Cavab: C

15) Malın alın qiymətini x ilə ifadə edək.

Məsələnin şərtinə görə, 14% zərərlə 344 manata satılıb

$$x - x \cdot \frac{14}{100} = 344$$

$$x - 0,14x = 344$$

$$0,86x = 344$$

$$x = 400$$

Sonra, ... satılan bir malın 20% gəlirlə satış qiyməti nəqədə?

$$400 + 400 \cdot \frac{20}{100} = 480$$

2-ci üsul

Malın %-i 100% qəbul edək. 14% zərərlə mal 344 manata satılıbsa, görək malın qiyməti nəqədə?

$$86\% \text{ — } 344 \text{ man}$$

$$100\% \text{ — } x \text{ man}$$

$$86 \cdot x = 344 \cdot 100$$

$$x = 400$$

Sonra, ... satılan bir malın

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

20% gəlirlər satış qiyməti nəqədə?

100% — 400 man

120% — x man

$$100x = 400 \cdot 120$$

$$x = 4 \cdot 120$$

$$x = 480$$

Cavab D

16) İşçinin maaşı x manat olsun

$$x \cdot \frac{40}{100} + \left(x - \frac{40}{100}x\right) \cdot \frac{50}{100} + \left(x - \frac{40}{100}x\right) -$$

$$- \left(x - \frac{40}{100}x \cdot \frac{50}{100}\right) \cdot \frac{10}{100} + 324 = x$$

$$0,4x + (x - 0,4x) \cdot 0,5 + (x - 0,4x -$$

$$- (x - 0,1x \cdot 0,5) \cdot 0,1 + 324 = x$$

$$0,4x + 0,6x \cdot 0,5 + (0,6x - (0,6x \cdot 0,5)) \cdot 0,1 + 324 = x$$

$$0,7x + 0,03x + 324 = x$$

$$0,27x = 324$$

hər tərəfi 100-ə vurmaq

$$27x = 32400$$

$$x = 1200$$

Cavab: E

17) Tutacağı malın qiyməti 100 manatdır.

Satıcı malı 45% gəlirlər x manata satarsa,

$$100 + 100 \cdot \frac{45}{100} = 145$$

$$x = 145$$

Satıcı malı 25% zərərlə satarsa y manata

$$100 - 100 \cdot \frac{25}{100} = y$$

$$100 - 25 = y$$

$$y = 75$$

Deməli, $x = 145$; $y = 75$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{x}{y} \Rightarrow \frac{145}{75} = \frac{29}{15}$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Cavab: B

18) Malın dəyəri x olsun
Həsənlərin satışına görə

$$x \cdot \frac{130}{100} = \frac{110}{100} \cdot x + 40$$

$$1,3x = 1,1x + 40$$

$$0,2x = 40$$

$$x = 200$$

Cavab: D

19) 1-ci cümləyə əsasən

$$A \cdot \frac{a}{100} = B \cdot \frac{b}{100}$$

$$A \cdot a = B \cdot b$$

$$B \cdot b = A \cdot a$$

$$b = \frac{A \cdot a}{B}$$

$$\frac{A}{B} = \frac{b}{a}$$

Yerindən çıxarsa vursaq heç qə-
təndə doğru olduğunu görərik

Cavab: A

20) Səliha 3 qəşmi 50 qəşiyə
alsın, 1-ni $\frac{50}{3}$ alsın.

Aldığı qəşlərinin 5-ni 20 qə-
şiyə satarsa, 1-ni $\frac{20}{5}$ yəni

16 qəşiyə alır

Satıcının zərəri nəqə %-dir?

$$\frac{\frac{50}{3} - \frac{20}{5}}{\frac{50}{3}} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{16\frac{2}{3} - 16}{16\frac{2}{3}} \cdot 100\%$$

$$\Rightarrow \frac{\left(\frac{2}{3}\right)}{\left(\frac{50}{3}\right)} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{2}{3} : \frac{50}{3} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{2}{3} \cdot \frac{3}{50} \cdot 100\%$$

$$= 4\%$$

Cavab: A

21) Malın qiyməti x olsun
Həsənlərin satışına görə

$$\left[\frac{1}{2} x \cdot \frac{140}{100} + \frac{1}{2} x \cdot \frac{70}{100} \right] \cdot 100\% \Rightarrow$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$\left(\frac{140}{200}x + \frac{70}{200}x\right) \cdot 100\% \Rightarrow \frac{210}{200}x \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{210x}{2} = 105$$

$$105 - 100 = 5\%$$

Cavab: A

22) Malın əvvəl qiymətini 100% qəbul edək.

Məsələnin şərtləri əsasən

$$\frac{130}{100} \cdot x - \frac{130}{100} \cdot \frac{20}{100}x \Rightarrow 1,3x - 1,3 \cdot 0,2x =$$

$$\Rightarrow 1,04x$$

$$1,04x \Rightarrow 1,04 \cdot 100\% = 104$$

$$104 - 100 = 4\% \text{ bahalasıb}$$

2-ə üsül

$$100 + 30 = 130$$

$$130 - \frac{130 \cdot 20}{100} = 104\%$$

$x > 100$ olduğundan
 $104 - 100 = 4\%$ bahalasıb

Cavab: C

23) Futbolçu malın miqdarı 100-dür
 1-ə cümləyə əsasən

$$100 \cdot \frac{60}{100} = 60$$

60 manat 40% zərərsiz satılıb.
 Yəni,

$$100\% \text{ — } 60 \text{ man}$$

$$40\% \text{ — } x \text{ man}$$

$$40 \cdot 60 = x \cdot 100$$

$$x = 24 \text{ (man zərərsiz)}$$

Deməyə gəlir ki, malın qiyməti 36 manatla satılıb.

$$60 - 24 = 36$$

malın qiyməti $\rightarrow 60$

malın zərərsiz $\rightarrow 24$

malın zərərsizdən sonrakı qiyməti $\rightarrow 36$

Qalan məhsul (qalan məhsul 40%-dir) hansı fəvqə satılıb.

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

malıdır ki, ümumi salısdan
10% xeyrə lds düşür?

Tərtiyimiz:

$$40 + \frac{40}{100} \cdot x + 36 = 110$$

Buradan $x = 85$ alınır

24) Bir qıymət 100% qəbul edək
Qıymət A manat dan bir
mal 40% zərər salıdır

$$1 \text{ ————— } 100\%$$

$$x \text{ ————— } 60\%$$

$$1 \cdot 60 = 100 \cdot x$$

$$x = 0,6$$

Deməkdir bu mal 0,6 manata
salıdır

2-ci cümləyə görə

$$0,6A + 0,6 \cdot 0,8A \Rightarrow 1,08A$$

manat artması deməkdir

3-cü cümləyə görə

$$1,08 \cdot 100\% = 108\%$$

Sonra,

$$\frac{108A}{100} = \frac{27A}{25}$$

Cavab: D

25) x kq pomidor y qıymətinə
salıdır, A qıymətinə salıdır
ziyanə gəlməz

Tərtiyimizə görə

$$xy = (x - \frac{1}{5}x) \cdot A$$

$$xy = \frac{4}{5}x \cdot A$$

$$y = 0,8A$$

$$A = \frac{y}{0,8}$$

$$A = \frac{y}{\left(\frac{4}{5}\right)}$$

$$A = \frac{5}{4}y$$

$$A = 1,25y$$

$$1,25 \cdot 100\% = 125\%$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$x > 100$ olduğundan

$$125 - 100 = 25\%$$

Cavab: E

27) x ton mal olarsa, 1-ci cümləyə əsasən

$$500x - 2300 = 375x + 575$$

$$125x = 2875$$

$$x = 23 \text{ ton}$$

2-ci cümləyə əsasən

$$23 \text{ ton} \text{ — } 500 \cdot 23 - 2300$$

$$1 \text{ ton} \text{ — } x$$

$$x \cdot 23 = 1 \cdot (500 \cdot 23 - 2300)$$

$$23x = 9200$$

$$x = 400$$

Cavab: C

28) Atanın məzə x manat olsun
Məsələnin şərtlərinə əsasən

$$\frac{20}{100} \cdot x + \frac{30}{100} \cdot x + \frac{15}{100} \cdot x + 455 = x$$

$$0,2x + 0,3x + 0,15x + 455 = x$$

$$0,65x + 455 = x$$

$$0,35x = 455$$

$$x = 1300$$

Cavab: E

$$29) 3a = 53$$

$$\frac{3a}{5} = \frac{53}{5}$$

$$1,6a = 3$$

$$3 = 1,6a$$

$$1,6 \cdot 100\% = 160$$

$x > 100$ olduğundan

$$160 - 100 = 60$$

Cavab: E

30) 15 kq su və 5 kq duzlu bir yerdə toz qayışdıraraq həcmi 20 kq edin.

Nəqə % su olduğunu layiq

$$20 \text{ kq} \text{ — } 100\%$$

$$15 \text{ kq} \text{ — } x\%$$

$$20 \cdot x = 15 \cdot 100$$

$$20x = 1500$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$x = 90$

Cavab D

3) Kiloqramı 15 manatdan 6 kq zeytun yağının ümumilikdə qiyməti 90 manatdır

$$1 \text{ kq} \text{ --- } 15 \text{ man}$$

$$6 \text{ kq} \text{ --- } x \text{ man}$$

$$1 \cdot x = 15 \cdot 6$$

$$x = 90$$

Kiloqramı 20 manatdan 4 kq zeytun yağı ümumilikdə 80 manatdır

$$1 \text{ kq} \text{ --- } 20 \text{ man}$$

$$4 \text{ kq} \text{ --- } x \text{ man}$$

$$1 \cdot x = 20 \cdot 4$$

$$x = 80$$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{15 \cdot 6 + 20 \cdot 4}{6 \text{ kq} + 4 \text{ kq}} = \frac{90 + 80}{10} = 17$$

Cavab C

$$1,08 \cdot 100\% = 108\%$$

32) Məsələnin şərhi oxuyaq
Daha sonra, 80 qe duzlu su-
yun 20%-i duzdursa, onda 16
qe duzda

$$80 \text{ qe} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ qe} \text{ --- } 20\%$$

$$x \cdot 100 = 80 \cdot 20$$

$$100x = 1600$$

$$x = 16$$

80-in 20%-i

$$80 \cdot \frac{20}{100} = 16$$

20%-i duz olan 80 qe duzlu su-
ya 20 qe duz əlavə olundu
 $16 + 20 = 36$

Cavab E

Başqa üsul

$$80 \cdot \frac{20}{100} = 16 \text{ qe duz}$$

$$\frac{16 + 20}{80 + 20} \cdot 100\% = \frac{36}{100} \cdot 100\% = 36\%$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Cavab E

33) 25%-i şəkər olan 40 qe şəkərli su ilə dedikdə; 40 qe şəkərli suyun tərkibində nəqə % şəkər olduğunu tapmaq

$$\begin{array}{l} 25\% \text{ --- } x \text{ qe} \\ 100\% \text{ --- } 40 \text{ qe} \\ x \cdot 100 = 40 \cdot 25 \end{array}$$

$$100x = 1000$$

$$x = 10 \text{ qe}$$

Deməli 40 qe şəkərli suyun

10 qramı şəkərdir.

50%-i şəkər olan 10 qram

şəkərli su qarışdırılır. Görsək

10 qram şəkərli suda nəqə

qəntü necə şəkərdir?

$$10 \text{ qram --- } 100\%$$

$$x \text{ qram --- } 50\%$$

$$x \cdot 100 = 10 \cdot 50$$

$$x \cdot 100 = 500$$

$$x = 5 \text{ qram}$$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{10+5}{40+10} \cdot 100\% = \frac{15}{50} \cdot 100\% = 30\%$$

Cavab B

34) Məsələnin şərtlərinə əsasən

$$\frac{x}{x+y} = \frac{40}{100}$$

$$\frac{x}{x+y} = \frac{2}{5}$$

$$5x = 2 \cdot (x+y)$$

$$5x = 2x + 2y$$

$$3x = 2y$$

$$x = \frac{2y}{3}$$

$$\frac{x}{y} = \frac{2}{3}$$

$\frac{x}{y}$ ifadəsini qarşıya versəq $3x = 2y$ həqiqətləndirə bilərik.

Cavab: D

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

35) Məsələnin şərtləri əsasında

$$\frac{30}{100} \cdot x = 0,3x \text{ şəkərlü su}$$

$$\frac{50}{100} \cdot x = 0,5x \text{ şəkərlü su}$$

$$\frac{0,3x + 0,5x}{x + x} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{0,8x}{2x} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{8x}{20x} \cdot 100\% = \frac{8x \cdot 100}{20x} = 40\%$$

Cavab: C

36) Məsələnin şərtləri əsasında

$$25 \cdot \frac{24}{100} + x \cdot \frac{40}{100} = (25+x) \cdot \frac{30}{100}$$

$$\frac{25 \cdot 24}{100} + \frac{40 \cdot x}{100} = \frac{(25+x) \cdot 30}{100}$$

$$\frac{600 + 40x}{100} = \frac{(25+x) \cdot 30}{100}$$

$$600 + 40x = 30 \cdot (x + 25)$$

$$600 + 40x = 30x + 750$$

$$10x = 150$$

$$x = 15$$

Cavab: B

37) 1-ci ciimləyən əsasında

120 litr duzlu su qarışığına
hərəkət təkliflərsə, yerində 80
litr duzlu su qalır

$$120 \cdot \frac{1}{3} = 40$$

$$120 - 40 = 80$$

80 litr duzlu suyun 40%-i
duz darsa buda 32 litr duz
dərəcədir.

$$80 \text{ litr} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ litr} \text{ --- } 40\%$$

$$x \cdot 100 = 80 \cdot 40$$

$$100x = 3200$$

$$x = 32$$

40%-li 120 litr duzlu su
qarışığının $\frac{1}{3}$ -i boşaldıldıq,

yerində 20 litr su əlavə edirik

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$\frac{32}{80qr + 20qr} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{32}{100} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$= 32\%$$

Cavab: E

38) 40%-li 20 kq şəkəri suyun tərkibində şəkəri tapmaq.

Yeni 20 kq şəkəri suda neçə qram şəkər var.

$$20 \cdot \frac{40}{100} = 8 \text{ kq şəkər}$$

20 ya

$$20 \text{ kq} \text{ — } 100\%$$

$$x \text{ kq} \text{ — } 40\%$$

$$x \cdot 100 = 20 \cdot 40$$

$$100x = 800$$

$$x = 8$$

Uşaqların xətinə oxuyaq, daha

sonra

$$\frac{8+x}{20+x} \cdot 100\% = 76\%$$

$$\frac{8+x}{20+x} = \frac{76}{100}$$

$$\frac{8+x}{20+x} = \frac{19}{25}$$

$$19 \cdot (20+x) = 25 \cdot (8+x)$$

$$380 + 19x = 200 + 25x$$

$$180 = 6x$$

$$x = 30$$

Cavab: E

39) 40%-li limon dan qarışıqın $\frac{1}{4}$ -i

bəzaldilərsə, $\frac{3}{4}$ -ü qalıb

$$x - \frac{1}{4}x \Rightarrow \frac{3}{4}x$$

limonları tapmaq

$$\frac{3}{4}x \cdot \frac{40}{100} = \frac{120}{400}x = \frac{3}{10}x = 0,3x$$

limon $\rightarrow 0,3x$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{0,3x}{\frac{3}{4}x + \frac{1}{4}x} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{0,3x}{x} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$= 0,3 \cdot 100\% = 30\%$$

Cavab: D

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

40) 200 qf qarışıqın 30%-ü lapas

$$200 \cdot \frac{30}{100} = 60 \text{ qf}$$

30%-ü 200 qf qarışıqdan nəqə qf su buxarlaınmalıdır ki, 40%-ü məhlul alınar?

$$\frac{60}{200-x} = \frac{40}{100}$$

$$100 \cdot 60 = 40 \cdot (200 - x)$$

$$6000 = 8000 - 40x$$

$$40x = 2000$$

$$x = 50$$

Cavab: A

41) 30%-ü 70 qram xirt məhlulu dedirds yarı 70 qramda 21 qram xirt var

$$70 \cdot \frac{30}{100} = 21$$

Ya ya

$$70 \text{ qram} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ qram} \text{ --- } 30\%$$

$$x \cdot 100 = 70 \cdot 30$$

$$x \cdot 100 = 2100$$

$$x = 21$$

30%-ü 70 qf xirt məhluluna 30 qf su 30 qf su kəsdir. Nə qədər suyun qarışıqda xirt miqdarı nəqə fəvədir?

$$\frac{21+30}{70+30} \cdot 100\% \Rightarrow \frac{51}{100} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 51\%$$

Cavab: B

42) 20%-ü dux dan 80 qramlı duxlu suda nəqə qram dux olduğunu lapas.

$$80 \text{ qf} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ qf} \text{ --- } 20\%$$

$$x \cdot 100 = 20 \cdot 80$$

$$100x = 1600$$

$$x = 16$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$80 \cdot \frac{20}{100} = 16$$

20%-i dərəcədən 80 qram dərəcəli suya 20 qram dərəcəli şarap dərəcəli Yeni qarışığın nəqə qatırılı dərəcəli təşkil edir?

$$16 + 20 = 36 \text{ qram.}$$

80 qram dərəcəli suya 20 qram dərəcəli şarap dərəcəli ümumi 100 qram edir.

36 qramda 100-ün 36%-dir
Cavab: E

43) 30%-li spirt məhlulünün 40%-i boşaldılır.

$$\left(x - \frac{40}{100}x\right) \cdot \frac{30}{100}$$

Başaldılan hissənin yarısı qramdır su

$$\frac{40}{100}x \cdot \frac{1}{2} \text{ və ya } \frac{\left(\frac{40}{100}x\right)}{2}$$

$$\frac{\left(\frac{40}{100}x\right)}{2} = \frac{40}{100}x \cdot \frac{1}{2} = \frac{40}{100}x \cdot 2 = \frac{80}{100}x =$$

$$= 0,8x \text{ su}$$

Başaldılan hissənin yarısı qatırılı spirt

$$\left(x - \frac{40}{100}x\right) \cdot \frac{30}{100} = 0,18x \text{ (spirt)}$$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{0,18x + 0,2x}{0,6x + 0,2x + 0,2x} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{0,38x}{x} \cdot 100\% = 38\%$$

Cavab: A

$$44) 3 \frac{3}{4} \cdot 100\% = \frac{15}{4} \cdot 100\% = 375\%$$

Cavab: A

$$45) \frac{64\%}{100\%} \Rightarrow \frac{16}{25}$$

Cavab: B

46) Ədəd x olsun

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

40) 200 m məhsulun 20% -i

$$\frac{2}{5} \cdot 100\% = 40\%$$

Cavab: C

$$47) \frac{15}{100}x + \frac{20}{100}x = 140$$

Dərd x olsun

$$0,15x + 0,20x = 140$$

$$0,35x = 140$$

$$x = 400$$

Cavab: D

48) Məhsulun satılma görə

$$300 \text{ detal} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ detal} \text{ --- } 120\%$$

$$x \cdot 100 = 300 \cdot 120$$

$$100x = 36000$$

$$x = 360$$

Cavab: B

49) Məhsulun satılma məqsəd

$$25 \text{ ton} \text{ --- } 100\%$$

$$30 \text{ ton} \text{ --- } x\%$$

$$x \cdot 25 = 100 \cdot 30$$

$$x = 120\%$$

Məhsuldarlığı əvvəl 100% qədər
edərk məhsuldarlığı 5 ton artıb
sa burada faizlə uşadırsa
20% artar

$$120\% - 100\% = 20\%$$

Cavab: A

$$50) \frac{45}{60} \cdot 100\% = 75\%$$

Cavab: E

51) Mağazada mayunların 40%-i
satıldıqdan sonra 75 kq mayun
qalıbsa

$$100\% \text{ --- } x \text{ kq}$$

$$60\% \text{ --- } 75 \text{ kq}$$

$$x \cdot 60 = 100 \cdot 75$$

$$60x = 7500$$

$$x = 125$$

Cavab: A

52) Düzbucağın uzunluğu

nu 40% artırırsa
 $100 + 40 = 140$

Daha sonra enini 20% azaltırsa

$$140 - \frac{140 \cdot 20}{100} \Rightarrow 112$$

$x > 100$ olduğundan

$$112\% - 100\% = 12\% \text{ artıdır}$$

Basqa yolu:

Düzbucağın uzunluğunu a ,
 eni isə b olsun

Düzbucağın sahəsi $S = ab$
 dikturu isə tapıldığından

$$S = 1,4a \cdot 0,8b$$

$$S = 1,12 ab$$

Sonra

$$1,12 \cdot 100\% = 112\%$$

$x > 100$ olduğuna görə

$$112 - 100 = 12\% \text{ artıdır}$$

Cavab: D

53) 1-ci cüməyə əsasən

$$0 = \frac{2}{5} q$$

Qızların oğlanların nəqə qatırını
 təxvil edin?

$$q = \frac{5}{2} 0$$

$$\frac{5}{2} \cdot 100\% = 250\%$$

Cavab: C

54) Məsələnin şərtinə əsasən

$$\frac{x \cdot \frac{x}{100} + y \cdot \frac{y}{100}}{x+y} \cdot 100\% \Rightarrow$$

$$\frac{\frac{x^2}{100} + \frac{y^2}{100}}{x+y} \cdot 100\% = \frac{\frac{x^2 + y^2}{100}}{x+y} \cdot 100\% =$$

$$= \frac{x^2 + y^2}{100} \cdot \frac{1}{x+y} \cdot 100\% = \frac{x^2 + y^2}{x+y}$$

Cavab: A

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

55) Şahmarın yaşının 18%

55) Şahmar → 18 yaş

Dönmə Şahmardan 6 yaş

boyun olarsa, o zaman

Dönmə → 24 yaş

Şahmarın yaş Dönmənin yaşının
nə qədərini təşkil edir?

$$\frac{18}{24} \cdot 100\% = 75\%$$

Cavab: A

56) Dərd x olsun

Məsələnin şərtlərinə əsasən

$$x \cdot \frac{20}{100} \cdot \frac{50}{100} = \frac{1}{10} x = 0,1x$$

Cavab: D

57) 25% qıscıqla 500 manatla
satıldısa, bərabər quraq

125% — 500 man

100% — x man

$$x \cdot 125 = 500 \cdot 100$$

$$x = 400$$

Malın öz qiyməti 400 manat-
dır.

Cavab: C

58) Dairənin sahəsini
 $S = \pi r^2$ ilə hesablayalar

$$r = 0,6r = 0,4r$$

Dairənin radiusunu 60% azal-
dıqna görə $r = 0,6r$ oldu
Daha sonra sahəsini hesab-
layaq.

$$S = \pi r^2$$

$$S = \pi \cdot (0,4r)^2 = 0,16\pi r^2$$

$$\pi r^2 - 0,16\pi r^2 = 0,84\pi r^2$$

$$0,84\pi r^2 \cdot 100\% = 84\%$$

Başqa yolu

$$100 - 60 = 40$$

$$40 - \frac{40 \cdot 60}{100} = 16$$

$$100\% - 16\% = 84\%$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Cavab C

59) Malın qiymətini əvvəlcə
20% azaldılar

$$100\% - 20\% = 80\%$$

Sonra isə 50% azaldılar

$$80 - \frac{80 \cdot 50}{100} = 40\%$$

Malın əvvəlki qiyməti nə qədər
düşdü?

Malın əvvəlki qiyməti 100%,
sonrakı qiymət 40%.

Deməli malın qiyməti 60% azal-
dı.

$$100\% - 40\% = 60\% \text{ (azaldı)}$$

Cavab B

60) Məbləğin artırılması əsasında

$$5000 \text{ man} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ man} \text{ --- } 95\%$$

$$x \cdot 100 = 5000 \cdot 95$$

$$x = 4750$$

Cavab D

61) Ədəd x olsun

1-ci cümləyə əsasən

$$x \cdot 6 \Rightarrow 6x$$

Əvvəlki ədəd x olduğundan

$$6x - x \Rightarrow 5x$$

$$5 \cdot 100\% = 500\%$$

Cavab E

62) Yolun hər hansı 100% qədər edək

Yolun 75%-ni gəlmək onun $\frac{3}{4}$ -ni
gəlmək deməkdir. Yolun $\frac{3}{4}$ -ni

gəldikdən, yolun $\frac{1}{4}$ -i qalır.

Cavab C

63) Hər hansı bir məhsul 2 dəfə
aradıca 20% endirilsə

$$100\% - 20\% = 80\%$$

$$80\% - \frac{80 \cdot 20}{100} = 64\%$$

Hər hansı bir məhsul 2 dəfə
endirilsə 192 manat olar

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

64% — 192 man

100% — x man

$$x \cdot 64 = 192 \cdot 100$$

$$x = 3 \cdot 100$$

$$x = 300$$

Cavab: B

64) Maysonun əsədi ümumi 189 kq-dır. Onun qurudularkən 65%-ni tutur

x — 35%

189 kq — 100%

$$35 \cdot x = 189 \cdot 100$$

$$x = 540$$

Cavab: E

65) Şagird bütün detalın 26%-ni hazırlayıbsa, usta həmin detalın 74%-ni hazırlayıb. Usta və şagird birlikdə 3400 detal hazırlayıbsa, usta neçə detal hazırladığını tapmaq

$$x = 100$$

$$3400 \cdot \frac{74}{100} = 2516$$

Cavab: D

66) Ümumi darıq 850 kq, buğda və üyüdülmədə 680 kq qalar.

Deməli, $850 - 680 = 170$

Deməli 170 kq, buğda üyüdülməlidir.

2-ci cümləyə görə

680 kq — 100%

170 kq — x%

$$170 \cdot 100 = x \cdot 680$$

$$100 = 4x$$

$$x = 25$$

Cavab: A

67) a ədədi 54-in 17%-i darsa

$$a = \frac{17}{100} \cdot 54$$

b ədədi 17-nin 54%-i darsa

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$b = 17 \cdot \frac{54}{100}$$

Buradan görünür ki, $a = b$ dir.
2-ci cümləyə zəhmət $a = b$ şərtini
lapağ

$$54 \cdot \frac{17}{100} - 17 \cdot \frac{54}{100} = 0$$

Cavab: A

68) Mayos da dolu yezyn kütləsi
41,4 kq - dir.

$$41,4 \text{ kq} = 41400 \text{ qram}$$

Bos yezyn kütləsi 1400 q - dir.
onda mayosun oz qərx 4000
qram olacaq.

$$41400 - 1400 = 4000$$

2-ci cümləyə zəhmət

$$\frac{4000}{100} \cdot 100 = 4000$$

Cavab: B

69) Kitabın ümumi səhifələrinin
sayı 120 - dir.

Oxucan iki gündə kitabın 30%-ni

oxuyubsa buda 96 səhifə demək-
dir.

$$120 \cdot \frac{30}{100} = 36$$

Oxucan 2-ci gün 1-ci günə nis-
bətən 3 dəfə çox oxuyub.

$$2\text{-ci gün} \quad 3x$$

$$1\text{-ci gün} \quad x$$

$$3x + x = 96$$

$$4x = 96$$

$$x = 24$$

$$3x \Rightarrow 3 \cdot 24 = 72$$

1-ci gün 24 səhifə oxuyub

2-ci gün 72 səhifə oxuyub

Cavab: A

70) 1-ci cümləyə zəhmət

15 saatla — 3%-li dərəcə su

30 saatla — x%-li dərəcə su

$$x \cdot 15 = 30 \cdot 3$$

$$15x = 90$$

$$x = 6$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$b = 17 \cdot \frac{54}{100}$$

Buradan görünür ki, $a = b$ dir
2-ci cümləyə əsasən $a = b$ qəqrini
lapağ

$$54 \cdot \frac{17}{100} - 17 \cdot \frac{54}{100} = 0$$

Cavab: A

68) Meyvə içi dolu yeyimin kütləsi
si 41,4 kq - dir.

$$41,4 \text{ kq} = 41400 \text{ qram}$$

Bos yeyimin kütləsi 1400 qram - dursa
onda meyvələrin öz çəkisi 4000
qram olacaq.

$$41400 - 1400 = 40000$$

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{41,4}{40} \cdot 100 = 3,5$$

Cavab: B

69) Kitabın ümumi səhifələrinin
sayı 120 - dir.

Oxucan üç gündə kitabın 30%-ni
oxuyubsa buda 96 səhifə demək -
dir.

Oxuyubsa buda 96 səhifə demək -
dir.

$$120 \cdot \frac{30}{100} = 36$$

Oxucan 2-ci gün 1-ci günə nis-
bətən 3 dəfə çox oxuyub.

2-ci gün $3x$

1-ci gün x

$$3x + x = 96$$

$$4x = 96$$

$$x = 24$$

$$3x \Rightarrow 3 \cdot 24 = 72$$

1-ci gün 24 səhifə oxuyub

2-ci gün 72 səhifə oxuyub

Cavab: A

70) 1-ci cümləyə əsasən

15 saat — 3%-lə düşürür

30 saat — $x\%$ -lə düşürür

$$x \cdot 15 = 30 \cdot 3$$

$$15x = 90$$

$$x = 6$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

2-ci cümləyə əsasən

$$\frac{6}{8} = \frac{3}{4}$$

Cavab: E

71) Bu məsələni 2 üsulla həll etmək mümkündür. Düzəbcəğlərin uzunluğunu a, enini b qəbul etmək. Bilirik ki, düzəbcəğlərin sahəsi $S = ab$ düsturuna əsaslanır.

$$S = 1,3a \cdot 0,6b$$

$$S = 78ab$$

Sonra,

$$0,78 \cdot 100\% = 78\%$$

$x < 100$ olduğundan

$$100 - 78 = 22\% \text{ azaldı}$$

Digər üsul (2-ci üsul)

Düzəbcəğlərin uzunluğunu 30% artırıbsaq

$$100 + 30 = 130$$

Enini 40% azaldırıbsaq

$$130 - \frac{130 \cdot 40}{100} = 78$$

$x < 100$ olduğundan

$$100 - 78 = 22\% \text{ azaldı}$$

Cavab: B

72) Məhsulun əvvəlki 20%-ni satıldı

$$100\% - 20\% = 80\%$$

Sonra qalanının 40%-ni satıldı

$$80 - \frac{80 \cdot 40}{100} = 48$$

Cavab: B

73) Ədəd x olsun

1-ci cümləyə əsasən

$$\frac{10}{100}x + \frac{30}{100}x = 160$$

$$\frac{40}{100}x = 160$$

$$40x = 160 \cdot 100$$

$$x = 4 \cdot 100$$

$$x = 400$$

2-ci cümləyə əsasən

$$400 \cdot \frac{1}{2} = 200$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Cavab: B

74) Məsələnin şərtləri xəssən tənə-
süb quraq.

$$2000 \text{ man} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ man} \text{ --- } 97\%$$

$$x \cdot 100 = 2000 \cdot 97$$

$$x = 20 \cdot 97$$

$$x = 1940$$

Cavab: E

75) 240 ədədinin $\frac{1}{4}$ -ni tapmaq.

$$240 \cdot \frac{1}{4} = 60$$

60-ün 60%-i nəqədir?

$$60 \cdot \frac{60}{100} = 36$$

Cavab: C

76) 50 ədədinin 30%-ni tapmaq

$$50 \cdot \frac{30}{100} = 15$$

15 ədədinin 40%-ni tapmaq

$$15 \cdot \frac{40}{100} = 6$$

Cavab: B

77) 1-ci üsulda xəssən

$$500 \text{ --- } 125\%$$

$$x \text{ --- } 100\%$$

$$x \cdot 100 = 500 \cdot 125$$

$$x = 5 \cdot 125$$

$$x = 625$$

2-ci üsul

$$500 + \frac{500 \cdot 25}{100} = 625$$

Cavab: B

78) Yarımın $\frac{1}{4}$ -i 8 dan ədədi
tapmaq.

$$\frac{1}{2} \cdot x \cdot \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{1}{8} x$$

$\frac{1}{8}$ hissəsi 8 dan ədəd 64-dir

$$\frac{1}{8} x = 8$$

$$x = 8 \cdot 8$$

$$x = 64$$

64-ün 75%-ni tapmaq

$$64 \cdot \frac{75}{100} = 48$$

Cavab: C

79) İmtənin qiymətini əvvəlcə 20% artırıblar

$$100 + 20 = 120$$

Daha sonra 20% aşağı salıblar

$$120 - \frac{120 \cdot 20}{100} = 96$$

2-ci cümləyə əsasən 4% azalıb
 $x < 100$ olduğundan

$$100 - 96 = 4\% \text{ azaldı}$$

Cavab: C

80) Yolun uzunluğu x olsun.
 Məsələnin şərtinə əsasən

$$\frac{40}{100}x + 15 = x$$

$$0,4x + 15 = x$$

$$0,6x = 15$$

$$x = 25$$

Cavab: C

81) Məsələnin şərtinə əsasən

$$\frac{10}{40+10} \cdot 100\% \Rightarrow 20\%$$

Cavab: C

82) Şagird hər gün 50 detal hazırlayır.

$$50 \text{ detal} \text{ --- } 100\%$$

Usta şagirdlədən 10% artıq detal hazırlayırsa

$$x \text{ detal} \text{ --- } 110\% \text{ yazaraq}$$

Buradan tənasüb quraq

$$50 \text{ detal} \text{ --- } 100\%$$

$$x \text{ detal} \text{ --- } 110\%$$

$$x \cdot 100 = 50 \cdot 110$$

$$100x = 5500$$

$$x = 55$$

Cavab: E

83) Əməkhaqqı 60 manatdan 75 manata qalsırsa

$$60 \text{ man} \text{ --- } 100\%$$

$$75 \text{ man} \text{ --- } x\%$$

$$60 \cdot x = 75 \cdot 100$$

$$60x = 7500$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$x = 125$$

$x > 100$ olduqundan
 $125 - 100 = 25\%$ artıb

Cavab: C

84) 1-ci cümləyə əsasən
 $24 \cdot \frac{3}{8} = 9$

Deməli,
oğlanların sayı $\rightarrow 9$
qızların sayı $\rightarrow 15$
2-ci cümləyə əsasən
 $15 - 9 = 6$

Cavab: B

85) 1-ci cümləyə əsasən

$$100 + 25 = 125$$

2-ci cümləyə əsasən

$$125 - \frac{125x}{100} = 100\%$$

$$125 - 1,25x = 100$$

$$1,25x = 25$$

$$x = 20$$

Cavab: C

85) 120 man — 100%
x man — 175%
 $x \cdot 100 = 120 \cdot 175$
 $x = 210$

Cavab: E

87) Çörün həcmi x olsun
İnsanların zəifləməsi əsasən

$$\frac{40}{100}x + 30 = \frac{50}{100}x$$

$$\frac{10}{100}x = 30$$

$$\frac{1}{10}x = 30$$

$$x = 30 \cdot 10$$

$$x = 300$$

Cavab: C

88) 250 detal işin 20% dir işin
tüm hissəni tapmaq.

$$250 \text{ detal} \text{ — } 20\%$$

$$x \text{ detal} \text{ — } 100\%$$

$$x \cdot 20 = 250 \cdot 100$$

$$20x = 25000$$

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

$$K = 1250$$

Cavab: E

89) 1-ci cümləyə əsasən

$$\begin{aligned} & \frac{1}{4}x \cdot \frac{140}{100} + \frac{40}{100}x \cdot \frac{120}{100} + \left(x - \frac{1}{4}x - \frac{40}{100}x\right) \cdot \frac{60}{100} = \\ & = \frac{1}{4}x \cdot \frac{7}{5} + \frac{2}{5}x \cdot \frac{6}{5} + \left(\frac{3}{4}x - \frac{2}{5}x\right) \cdot \frac{4}{5} = \\ & = \frac{7}{20}x + \frac{12}{25}x + \frac{15x - 8x}{20} \cdot \frac{4}{5} = \\ & = \frac{35}{100}x + \frac{48}{100}x + \frac{7}{20}x \cdot \frac{4}{5} = \frac{35x + 48x}{100} + \frac{28}{100}x = \\ & = \frac{35x + 48x + 28x}{100} = \frac{111x}{100} = 1,11x \end{aligned}$$

$$1,11 \cdot 100 = 111$$

$x > 100$ olduğundan

$$111 - 100 = 11\%$$

Cavab: A

90) 1-ci cümləyə əsasən

1-ci şərtlə $\rightarrow x$

2-ci şərtlə $\rightarrow 5x$ olsun

Bu şərtlərin cəmi 12 darsa

$$x + 5x = 12$$

$$6x = 12$$

$$x = 2$$

$x \Rightarrow 2$ (kiçiyi)

$5x \Rightarrow 5 \cdot 2 = 10$ (böyüyü)

Onda bu şərtlərin fərqi 8 dars

$$10 - 2 = 8$$

Cavab: D

91) 1 kitabın alış qiyməti x

1 kitabın satış qiyməti y

Satıcı 8 kitab almaq üçün təxminən 5 kitab sataraq əldə edir

$$8x = 5y$$

$$1,6x = y$$

$$y = 1,6x$$

$$1,6 \cdot 100\% = 160\%$$

$x > 100$ olduğundan

$$160 - 100 = 60\% \text{ dars}$$

Cavab: A

92) Məhsulun qiyməti əvvəlcə 40

manat idi. Sonra 50 manata qalsadı.

$$40 \text{ man} \text{ --- } 100\%$$

$$50 \text{ man} \text{ --- } x\%$$

$$40 \cdot x = 50 \cdot 100$$

$$40x = 5000$$

$$x = 125$$

$x > 100$ olduğundan

$$125 - 100 = 25\%$$

Məlun qiyməti 25% qalsadı.

Cavab: 25% qalsadı.

93) Gəmir həcmi x olsun

Məsələnin şərtinə görə

$$x - \frac{2}{7}x = 75$$

$$\frac{5}{7}x = 75$$

$$5x = 75 \cdot 7$$

$$x = 15 \cdot 7$$

$$x = 105$$

Cavab: C

94) Atanın yaşı oğlunun yaşından 6 dəfə çoxdur.

$$A = 6O$$

10 il sonra yaşları cəmi 55-dirsə

$$A + 10 + O + 10 = 55$$

Buradan sistem tənlik alınır.

$$\begin{cases} A = 6O \\ A + 10 + O + 10 = 55 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} A = 6O \\ A + O = 35 \end{cases}$$

$$A + O = 35$$

$$\underset{\substack{\uparrow \\ A}}{6O} + O = 35$$

$$7O = 35$$

$$O = 5$$

Oğlun 5 yaş var

95) Kitabın səhifələrinin sayı 376-dır

Məsələn $\frac{1}{4}$ -ni oxuyub.

$$376 \cdot \frac{1}{4} = 94$$

Deməli Məsələn 94 səhifə oxuyub 2-ci cümləyə baxmaq.

kitabın hansı hissəsini oxumayıb?

$$376 - 84 = 282$$

Cavab: C

96) Bağçada ağacların $\frac{3}{11}$ -ü qırx ağacsa, $\frac{8}{11}$ -i hələm ağac aqmayib

Qırx aqmayan ağacların sayı 48 darsa, aqk acan ağacların sayını tapaq

$$\frac{8}{11} \text{ ————— } 48$$

$$\frac{3}{11} \text{ ————— } x$$

$$\frac{8}{11} \cdot x = 48 \cdot \frac{3}{11}$$

$$\frac{8}{11} x = \frac{48 \cdot 3}{11}$$

$$8x = \frac{48 \cdot 3}{11}$$

$$x = 6 \cdot 3$$

$$x = 18$$

Cavab: C

97) Nical $\rightarrow x$

Sadiq $\rightarrow y$

Seymur $\rightarrow z$ İsa isara edək

Nical Sadiqdan 4 yaş böyük darsa

$$x = y + 4$$

Sadiq İsa Seymurdan 3 yaş kiçikdir

$$y = z - 3$$

Seymurun 8 yaşı var

$$z = 8$$

Onda,

$$y = z - 3$$

$$y = 8 - 3$$

$$y = 5$$

Sadiqın 5 yaşı var

$$x = y + 4$$

$$x = 5 + 4$$

$$x = 9$$

Nicalın 9 yaşı var

Cavab: C

98) Eldarın pulu x olsun.

Learn Informatics Məntiq İQM Faiz Məsələlərinin Həlli

Eldar pulunun $\frac{3}{8}$ -nə qantla
alib və qantın qiyməti 12 ma-
nat olarsa, Eldarın pulunu ta-
paq

$$\begin{aligned}\frac{3}{8}x &= 12 \\ 3x &= 12 \cdot 8 \\ 3x &= 96 \\ x &= 32\end{aligned}$$

Cavab: C

99) Orxanın pulunun sayı 200 ma-
nata bərabərdir.

Orxan pulunun 30 manatını xər-
c etmişdir

$$200 \cdot \frac{30}{100} = 60$$

Deməli, Orxan 60 manat pul
xərcləmişdir, Orxanın 140 manat
pul qalıb.

$$200 - 60 = 140$$

Cavab: D

100) Əli xərclədi pulunun 20%-ni

xərcləmişdir.

$$100\% - 20\% = 80\%$$

Sonra isə qalan pulunun 40%-ni
xərcləmişdir

$$80 - \frac{80 \cdot 40}{100} = 48$$

Deməli Əli pulunun 48%-ni
xərcləmişdir, 52%-ni hələdə xərclə-
məmişdir.

$$100\% - 48\% = 52\%$$

Cavab: A

101) Səlimin mali 150% qatarda sa-
lıba

$$100 + 50 = 150$$

Daha sonra malın qiymətini 30%
azaltmışdır

$$150 - \frac{150 \cdot 30}{100} = 105$$

$x > 100$ olduğundan

$$105 - 100 = 5$$

Cavab: B

102) Tutaq ki, telefonun qiyməti 100

manatdır. 1-a il 20% ucuzlaşdır.
Onda telefonun qiyməti 80 manatdır.

2-ci ildə 20% ucuzlaşdır.

$$80 - \frac{80 \cdot 20}{100} = 64$$

Çünki qəza 100 olduğundan, telefonun qiyməti 36% ucuzlaşdır.

$$100 - 64 = 36$$

Cavab: D

103) Dəyər $\rightarrow x$

Qızlar $\rightarrow y$

1-ci cümləyə əsasən

$$x + y = \frac{130}{100}x + \frac{60}{100}y$$

$$x + y = 1,3x + 0,6y$$

$$0,4y = 0,3x$$

$$4y = 3x$$

$$x = 4k \quad y = 3k$$

$$x + y = 4k + 3k = 7k$$

Cavablarda (variantlarda) dan

ədəlləndirən biri 7-yə bölünməlidir.

Cavab: E

104) Tutaq ki 30 manat pul var. Hər biri, 3 manatdan olan 10 dəyərli alırdı. İnflyasiya 60% olarsa onda dəyərin qiyməti 1,6 manat olar. Ölkədə məzə 20% artırsa 12 manat olar. Bilmək ki, əvvəl 30 manat pula 10 dəyərli almaq, lakin indi isə 7,5 dəyərli almaq olar.

$$\frac{12}{1,6} = 7,5$$

Əvvəl

$$\frac{30}{1} = 30$$

Sonra

$$\frac{12}{1,6} = 7,5$$

Dəyişiklik arada 25% azalma var.

$$\frac{160 - 120}{160} \cdot 100\% = 25\%$$

Cavab: B